

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " "
Égy hónapra 1 " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és több soros hirdetések alk. szerint jutányos áron vevetnek fel. Belföldi díj minden külön bejelölés nélkül.

Hentzi és Lueger.

Mily szívesen hallgatnánk mindkét névről . . . Ohajtanók, hogy bár soha ne hallottuk volna.

A király akaratnyitvánitása, hogy a Hentzi-szobor eltávolításuk Magyarország székes-fővárosából helyére az Erzsébet-királyné-szobor állíttassék: általános megegyedést kellett, amelyet az a jóleső érzés egyetemes kitörése kísért, hogy a multat kibékítette a jelen . . . hál' Istennek . . . végre valahára! És a kedvező benyomások hatása alatt, még nagy szenvedéseit is örömet felelő magyar Nemzet, amikor a királyi akarat tetteleg is végre lett volna hajva, Hentzit hagyván a történelemre, el — napirendre tért volna az ő nevével és emlékével.

De nem lehet . . . Nagytisztelője Lueger és hű bámulói a bécsi antisémíták, — a kik azonban még a zsidónál is jobban gyűlölik a magyart, — azon hír feletti diadalmában, hogy Hentzinek, e fajzatuk bálványának, ez erkölcsi érzésben mintaképüknek, a magyarokat kesrü emlékü időtől — 1852. Junius 11. óta, örömteljesebb időknél át is mindig botránkoztató emlékszobrát Bécsbe helyezik át: ismét alkalmat vettek magoknak a magyarok elleni kedvelt kirohanásra.

Még a Penzingben elhangzott örömiradal felett napirendre térnénk, s hallgatással adnók tudtára a tomboló „bécsinek“ és csordájának, hogy nem érdemes velök a becsületes és önértetes magyarnak szembe állni s megvetéssel párosult lenézést érdemel, az aljasság azon posványában fetregő s onnan kiemelkedni nem akaró emberietlen horda, amely a nemzet és honszerelmében halálosan sebzett magyarnak hosszú fájdalmanak átérzésére és megbecsülésére nem is tud, de még csak nem is akar felemelkedni.

De az ő Hentzi imádatuk, amit nemzetek hallatára szórnak a világba, nemcsak a Magyar nemzet becsületénél van összekötve, hanem a jellem szándékos félreismerésén s a történelem meghamisításán alapszik. Tehát amidőn hazugsággal önmagukat áttatják, az emberiséget is félreakarják vezetni, az embernek, a magyar nemzetnek és a fájdalmas emlékezetet keltő tényállásnak megítélésében.

A Hentzi névhez kötött jellem, ugylátszik, családi, atöröklött, sajátos volt. A Hentzi-család Bernben, ezen a szabad Svájcban népességre legelső, — mint a szövetségi kormány székhelye, — vezető kantonában pa-

ricius család — s mint ilyen az arisztokratikus szerkezetű berni alkotmány szerint, az uralkodó osztálynak már születésénél fogva tagja volt. Még is — úgy tudjuk — hogy ezen családból való Hentzi Sámuel több földijével Bern azon életbenlevő alkotmánya ellen — 1744 — összeesküdött, állítólag azon czélból, hogy a nem patricius családok tagjai is belép-hessenek a kormányzó tanácsba.

Ez a demokratikus törekvés, ha csak a jogok kiterjesztésére törekvésnek képzelnők és egyéni önző céltól elválasztanók — tiszteletre méltó volna, s részvétünk kísérné a száműzésbe, a melyrű itélték s örömmel csatlakoznánk a kedvező fordulathoz, amidőn megkegyelmezve: megengedték neki, hogy hazájába visszatérhessen. Ámde amikor azt olvassuk tovább, hogy nagyragyásból, mert mellőztetés miatt sértve érezte magát, csakhamar — 1749 — ismét összeesküvést szervezett s ama demokratikus hajlam önző cél kielégítése végett csak bűnös játék, gonosz szinlelés volt a végett, hogy hazáját felforgassa s a támasztott zavart a saját céljaira kizsákmányolhassa . . . amiért hazája ki is végeztette és családját örökre száműzte: megvonjuk tőle részvételnket, a kik a szabad haza ellen szólt, felforgató bűnös cselszövéseknek — saját honszerelmünkben folyólag természetes ellenségei vagyunk.

Ezen száműzött család sarja volt, Hentzi Henrik, akit aztán anyja itt, hazánkban s éppen Debreczenben szült, hogy e hszának megrontására folytatott életét is itt, dicstelen dicsőséggel végezze be Budavárban 1849. Máj. 21-én.

Azt mondják, hogy mert esküjéhez hiven, a kötelességhez való törhetetlen hűség vértanuja esett el — tisztelelet érdemel . . . Erről az oldalról megbecsülte Hentzit a király s még amidőn szobrát csak azért távolítatja el, hogy a királyné szobrának adjon helyet, ebben is nagy megbecsülés van. Hiszen ha ez a jellemvonása, habár harci ellenségünk volt is, magában szeplőtlenül állna: tisztelettel hajtánánk meg mi is zászlónkat a szilárd harcos, a kötelességtudó férfi szobra előtt, mert ezeket a jellemvonásokat, miként nemzetünk jellemvonásait, az ellenzékben is becsülni tudja a magyar. Kár az, hogy Hentziben hős halálát megelőzőleg oly jellemvonásokat is kell látnunk, melyek elhomályosítják amazoknak fényét.

Ő, bár születése helyénél fogva már

magyar magyarnak esküdt ellensége volt. Honnan vette e gyűlöletet ellenünk s miért tette mégis le az esküt a magyar alkotmányra . . . mert ha olyan szilárd jellem volt: a svájciakban sajátos hűség s még sajátosabb szabadságráti érzettel, mért nem tartotta azt meg? . . . Miért akarta már mint Pétervárad várának parancsnoka, ezt osztrák kézre játszani . . . S ezért midőn a Don Miguelek halálra keresték s csak a magyar tiszték emberiségére mentette meg a haláltól s Budavárba fogságba hurczolva is, a magyar kormány mint árulót ki nem végeztette s Windisch-Gratz bevonulásakor felszabadult: miért vállalta el Budavárba parancsnokságát ha elvállalta, miért lövette össze az ártatlan nyílt várost, Pestet s álnokulmiért aknáztatta alá a lánchidat, hogy ha a vár bevétezik is. Alnochezredes miként meg is kísérelte, — edicső művet, felvettesse, szétrombolja? . . . Feleljetek erre Lueger és társai, akik meghajlják a zászlót Hentziérdemei lött, amikor szobra oda kerül vissza a császár-városba, ahonnan idehozását nem kérte a magyar, de Budáról és Bécsbe visszaviteléért annyit reménykedett, annyit esdett!

És feleljenek meg magoknak azon kérdésünkre is, hogy Hentzinek ily előzmények után bekövetkezett halála, a kötelességű hős önfeláldozása volt e csakugyan, vagy abból az indokolt elhatározásból kereste a kevésbé dicstelen halált, hogy mint árulót és vandált a magyarok sokkal dicstelenebb halállal ekszpediálják a kérjelhetetlen örökbíró ítélő-széke elé?

Feleljenek meg mindezen kérdésekre Lueger és társai . . . Aztán teljék kedvök. Szemléljék Bécsben azt a szobrot. Felejtkezzenek el örökre, hogy azt a 48-iki Magyarországot miként ünnepele-ték 48-ban Bécsben. Hja Bécs akkor lángolt a szabadságért s örömkönyeket sirt a Magyarok látásán, mert a magyar nemcsak kívánta alkotmánya visszaállítását, hanem Ausztriának is megadatni kívánta azt, a mivel nem birt. A bécsi légio meg is hálálta ezt. De a mai nemzedék már elfeledte ama nagy időket, elfeledte Bécs ostromát, saját szabadság bajnokai kivégeztetését. Lueger és társai állottak azok helyére . . . Más lélek más érzelem. Nincs mit irigyelhetnünk, nem is irigyelünk semmit Bécsből. De ha jönne idő . . . ne is számítson egy Lueger által infi-

ciált Bécs . . . Ausztria : a magyar barátságára:

A magyar sokat feled, sokat megbocsát, még megrabolatását is eltűri: de Nemzete meggyaláztatását és az igazságos történelem meghamisítását — soha !*)

—a—r.

A képviselőház ülése.

Debreczen, nov. 12.

A tegnapielőtti ülés — nov. 10. — a hitelvités után kérvények beterjesztésével vette kezdetét s rëndes lefolyásnak ígérkezett. De nem lett az. Mert Fejérváry br. honvédelmi miniszter szakkörébe vágó előterjesztései után, melyek részint a véderő és pénzügyi bisottsághoz, részint csak a véderő-bizottsághoz utasítottak: Blaskovich Ferencz 14-ed magával mindjárt zártülést kérő ivet nyújtott be, amit az elnök — Szilágyi Dezső — azonnal el is rendelt.

A zártülésben Blaskovich Ferencz a zárt ülés indokának azt mondta, hogy a kormánypart nem akar módot nyújtani a parlamentárizmus alapjait megrendítő választási visszaélések megbeszélésére. Utána

Blaskovich Sándor Orley ellenében a kormánypartból kilépését javasolta, hogy t. i.: annak nem az az oka, hogy ott pénzt osztogatnak, hanem, hogy ezt a kormányzat maximájává akarják emelni. Orley azon konzekvencia vonása, hogy aki pénzt kapott mandátumára, — mondjon le arról, s Pulszky Ágost ismétlő s csekély értékű fejtegetései után, amelyekkel a zártülés szükségességét próbálta ostromolni

Sághy Gyula hosszabban és erőteljesen indokolta az ellenzék eljárását s mutatta ki, hogy az a parlamentárizmust, de még a többség igényét sem sérti: A baloldaltól zajos tetszessel fogadott beszédének utólján a kormányparthoz lelkes intéssel fordult: „Szeressek önök ott a jobboldalon jobban hazájukat, mint Bánffy!”

Lakatos Miklós a Bánffy becsületére tett súlyos megjegyzéseit a miket az ellenzék helyeselt az elnök intése, hogy olyan kifejezéseket ne használjon megszakitotta.

Utána Olaj Lajos, az obstrukció ellenes függetlenségi párti szólott saját nagy érdemeire hivatkozással, mosakodván az alól, hogy ő a kormány szekerét tolná, Sághyt, Bolgar Ferenczet és Polányit magyarázatra provokálta, s kik közül az utóbbi szerencsétlen gondolatnak bélyegezte azt, ha a függpart egyik tagja saját pártját obstrukcióval vadolja.

Vittman János nagyhatású beszéde után az elnök szünetet adott,

Szünet után Szalay Károly akart szólni, de az elnök nem engedte, mivel már a mostani zártülések folyamán beszélt. Ebből aztán hosszas házszabályvita keletkezett az elnök, Polányi, Sághy, Holó, Perczel D-zsó és Ivánka Oszkár közt, aminek, valamint a gyűlésnek is Madarász József, ennek a 48-ki nagy országgyűlési történetek itt maradt emlékének felszólalása, melyben mint élő házszabály a házszabályokat ezek történetéből magyarázta meg, vetett végett.

Különösen roppant hatást keltett folyton emelkedő hangulatú beszédének végpasszusa amidőn szinte látnoki hangon mondta: „En féltém hazám! Az én szemem előtt Irland példája lebeg, ahol pénzen vásárolt képviselők adták el hazájukat, (Tetszés, lelkesülés az egész baloldalon, szónokot sohan körülfogták. Uraim ne adják el hazájukat! (Madarász szemeiből könny csordult ki, hangja elakadt, s lerokkadt helyére, az őt ölelő elvtársai felse-

*) Fáj szívünknek, amikor azt olvassuk, hogy a Hentz-szobrot nem Bécsbe viszik, hanem Budapesten restaurálva helyezik át a budapesti hadapródiiskola elébe, hogy legyen a katonai pályára készülő növendékek előtt jellemképző emlékeztetés.

Szerk.

gitvén kiment a folyosóra, hosszantartó lelkes éljenzéstől kísérve.)

Am a hatás még a kormánypartra is kiterjedt és Blaskovich Ferencz visszaverte a zártülés iránti kérelmet; az elnök pedig a napirend-vita folytatását másnapra tűzvé ki, az ülést 2 óraker bezárta.

A képviselőház tegnapi — nov. 11. — ülése nekünk azt a fájdalmas tapasztalatot adja, hogy nem „Dániában rothad”, hanem itt a mi Magyarországonkban.

Nem szólnok azért az országgyűlés egész folyamáról, pedig Eszterházy Mihály gr. Tiszta István — Sprechminiszter, a törvényalkotási állapotokat is helyeselni hajlandó többség ezen vészmadara, Horánszky Nándor és Förster Ottó és a reményteljes ujoncz Mezőssy Béla keszédei elég alkalmas és hatalmas témát adnának a beszélésre. De az a szerencsétlen Hentzi szobor úgy leköti a helyet és időt amiről még lapunkban rendelkezhetünk.

Hentzi még halála után is kísért Magyarországon és nem akar megválni innen. Magyarországot szíve megkönyebbült, a mikor az a hír volt, hogy elviszik innen Bécsbe; Magyarország szívére új és még nagyobb súly nehezt, a mikor hallja, hogy ott marad, mert ha a hír igaz, az vég itt maradást jelent, de egyszerűs mind úgy érzik, mintha e hír méhében valami vihar is tartózkodnék.

Kossuth Ferencz ajkán a midőn azt kérdezte: „Igaz-e hogy a Szent-György-teri Hentzi szobrot a hadapródiiskola előtt fogják felállítani?” — a magyar nemzet szorongó szívéből feltörő kérdés volt. Bánffy cinikus feleletére a magyar nemzet jajdult fel és ismét és ismét kérdi: meddig lehet még e Nemzet türelmével viszálni:

Kossuth Ferenczcel a történelmileg igazolt, megszentelt és honfentartó érzésben mindig és mindig serelmet szenvedő nemzet nem veszi tudomásul — sőt megvetéssel utasítja vissza Bánffy válaszát.

Az elkőtyavetyélt diploma.

Debreczen, nov. 12.

Nehéz időket élünk, ólomsúlyal nehezedik vállainkra a teher, agyunkra a gond: a megélhetésért! Életünk valóságos küzdelem a letért, bajvivás a nyomorral minden téren!

Ma már a társadalom minden rétegét áthatotta a tudat, hogy e súlyos viszonyok között egyedül nem, csak társulva boldogulhat, közös vállvetett munkában.

Igy alakulnak a különböző szövetkezetek, társaságok, egyletek stb., melyek azonban csak addig jogosultak, virágnak, sőt természetesen fejlődnek is, a míg szilárd erkölcsi alapon, reális és törvényes eszközökkel dolgoznak.

Igaz ugyan, hogy minden szövetkezés vagy társulás, örendelkezésünk, egyéni szabadságunk korlátozásával jár; de tekintve, hogy e korlátok minden esetben a jobb és igazak szellemében állítatnak: a társadalomra csak előnyös lehet a gyengék és ingadozók ily megszervezése.

Ily értelemben ez alapon tartanám én szükségesnek és üdvösnek rendünk tömörülését, mert a tulnyomóan kifogástalan többség alkotta határok közé lennének terelhetők az ingatagok vagy eltévedettek, ha javíthatók, kiirthatók, kidobhatók a javíthatatlano.

Lehetséges vagy elképzelhető-e, hogy oly tekintélyes kar; minő az orvosi, egy perczig is megtérne kebelében egy elvetemedett kartársat, gyalázatos dehonostáló üzelmek mellett; ha pl. a debreczeni orvos-gyógyász egyet által kidolgozott terv szerinti orvosi kamarák felállítása lennének?

Gsakis rendünknek mai desolut állapota bátoríthat fel egyes elzüllött kartársainkat hivatásának nemes és öfeláldozó teréről a bűn és fürtelem aljas lejtőjére lépni notoricus csaló és népámitó üzelméhez büntársul szegődve.

Legfőbb ideje, hogy a jók és igazak tömörülve, válvetve munkálkodjanak az any-

gyira és oly szépen körvonalazott kamarák felállításán.

Valahányszor még fenti kérdés felszínre hozott, mindannyiszor szerény véleményem szerint az illetékes körök és a közvélemény érdeklődés híján érthetetlen közömbösségen szenvedett hajótörést,

Nem érdeklődik, közömbös pedig a »homo-sapiens« az iránt, a mihez nem ért a méltányolni azt nem tudja, aminek arra érdemes voltát nem ismeri: lelkesedni azért nem lelkesedik. a miben lelkesítő emet nem talál. En tehát egészen más oldalról óhajtanám a társapalmat és intező közöket megostromlandónak a kamarák felállítása és általában az egészségügy rendezése érdekében.

Feltárva az egészségügy gazdag tőrházát megismertetve annak szebbnél-szebb, olcsónál olcsóbb eszközeit: rámutatva a sok nyomor és szenvedésre, mely azok fogamatossá tál el lenne háritható: tiszta, világos képet kívánék alkotni az egészségügy rendezése nagy köz- és nemzetgazdasági fontosságáról úgy pénzügyi téren, mint a haza véderéjének fentartása céljából.

Közegészségügyünk sajnos még mindig elmaradott állapotba sok és hasznos egészségügyi intézkedéseink eredménytelensége; nem az illetékes körök munkásságának s buzgalmanak hiányán sem a végrehajtó közegek hanyag vagy felületes voltán; legkevesebb pedig népünk indolentiáján vagy értelmetlenségén mulik: hanem tisztán és egyedül a nagyközönség — minden rétegének, igen hiányos, sőt csaknem teljesen nélkülözött egészségügyi (hygieniai) képzettségén.

Ez okból én hasznosabb munkát idvösebb eredményvel el sem képzelhetek e pillanatban, mint a más téren kiválóan képzett társadalmat az egészségügyi követelményekkel megismertetve, foyékonyakká, áldozatkészekké tenni e nembeli követelmények iránt, hogy odaadó buzgó tevékenységükkel támogatva elősegítsék közegészségügyünk rozoga alkotmányának újra építését.

Ez okból halás köszönettel vagyok eltelve a debreczeni orvos és gyógyszerés egy-let vezetői riánt, mely helyeselve nézeteimet egyhangu, osztatlan lelkesedéssel járult hozzá szerény munkáimnak a szem higienijának kiadatához; és bizton hiszem városunk művelt közönsége bebizonyítja igazaimat: népünk nem indolens; sőt magas értelmi fokánál fogva meg tudja különböztetni a jót a rossztól az üdvös és a káros és haszontalantól szóval örömet tanul.

Végül csak azt sajnálom, hogy az egészségügynek csak-e kis részét nyújthatom; de a nagy közönségen a sor, hogy e mű széleskörű elterjedését biztosítva kartársaimat hasonló tevékenységre serkentse, hogy mihamarabb e nagy tudomány minden ágában betekintést nyújtsanak.

Csak midőn a nagy közönséget majd áthatja az egészségügyi követelmények lényege és hvszna jöhetnek bátran és feltartóztatlanul a szükséges átalakítások tárt karokkal fogadja és odaadó pártfogójául szegődik majdan a nagyközönség a nép is.

Dr. Barger Péter.

A debreczeni gazdasági egyesület

működési tervszete és változások az egyesület ügyvitelében.

A debreczeni gazdasági egyesületnek taglétszáma jelentékenyen megsaporodott, mert Debreczen város gazdái maguk is érzik, hogy csak összetartás áttal érhetik el érdekeiknek érvényre juttatását. A depr. gazd. egyesület tagjai számával így megerősödvé, most már mintegy kényszerítve is van működésével nagyobb határok közé és még inkább a nyilvánosság elé lépni.

Eppon ezért az egyesület választmánya okt. 30-án tartott ülésében elhatározta, hogy ezentul még nagyobb akciót fejt ki, különösen

szem előtt tartva a debreczeni gazdák erkölcsi és anyagi érdekeit.

Az egyesület ügyviteli munkáit ugyanis eddig a titkár és az egyesületi jegyző vezették, kik külön hivatalos teendőik és külön fekvő hivatalos helyiségeik miatt néha a legjobb akarat mellett sem voltak képesek kötelezettségeiknek mindenben eleget tenni s most, hogy a munkák előreláthatólag nagyobb arányúak lesznek, azok a jelenlegi beosztás mellett rendszeres, gyors és pontos elintézésre nem számíthatnak. Változtatni kell tehát a rendszeren s erre nézve a választmány a következő határozatokat hozta:

Mindenekelőtt az egyesület tagjai és az ügyvezetőség közti érintkezés megkönnyítése a főfeladat. Az egyesület ugyanis ez idő szerint külön hivatalos helyiséggel nem rendelkezik s a tagok általában nem szívesen s csak igen ritkán járnak fel a jelenlegi titkári hivatalba, mely a kir. gazdasági tanintézet egyik tanári szobája. Oly helyiséget kell tehát választani, hova a tagok szívesebben eljárnak s melyet az egész debr. gazdaközönség ismer.

Ez pedig nem más, mint Debreczen város gazdasági tanácsosságának hivatalos helyisége a városházán. A választm. már is elhatározta, hogy felkéri a városi tanácsot, adjon helyet a gazdasági egyesület számára a Városházán a gazdasági tanácsos hivatalos helyiségeiben. Ezt minden debreczeni gazda — ismeri s ide bizonyára szívesebben fogja jár, mint az eddigi hivatalos helyiségbe.

A helyiség még magában véve nem elegendő, hogy az érintkezés megkönnyítések, hanem oda kell még oly egyen is, a kit a tagok ismernek s a ki viszont a tagokat is ismeri. Mivel pedig az egyesület mostani jegyzője Rácz Lajos, éppen a gazdasági tanácsos osztályában működik, a választmány elhatározta, hogy Rácz Lajost egyesületi második titkárnak választja meg, a ki is tartozik a városházán levő hivatalos helyiségben egyelőre napjában két hivatalos órát és pedig reggel 8—9-ig és délután 2—3-ig tartani a gazdasági egyesületi tagok részére.

A titkár megtartja eddigi működési körét, ő vezeti az ügyeket s adja ki azokat elintézés végett a második titkárnak. Ily beosztás mellett minden ügy, vagy a tagoknak minden dolga a lehető legrövidebb idő alatt elintézését nyerhet.

De mivel maga még az érintkezés megkönnyítése nem elegendő arra, hogy az egyesület tagjai s általában a nagy gazda közönség kellően tájékozva legyen az egyesület működésének minden mozzanatáról, azért a választmány mégis elhatározta, hogy az egyesület a jövőben minden ügyéről a helyi sajtó útján fogja tájékoztatni a gazda közönséget.

Az egyesület által tervbe vett működés a gazdáknak s ezek közt s elsősorban az egyesület tagjainak erkölcsi és anyagi haszon megszerzésére irányul.

Nagyfontosságú s Debreczen város gazda közönségét közvetlenül érdeklő dolgok elintézése előtt állunk. Mindinkább előtérbe lép annak a szükségessége, hogy az ilyen — a gazdákat közvetlenül érdeklő kérdésekben a gazdák ne csak egyenként, és személyenként, hanem független egyesületük által képviselve, mint testület is felszólalhassanak, érdekeiket előbbre vihessék és jogáikat megvédhessék. Mivel pedig Debreczen város gazdái érdekének s jogainak leghivatottabb szószóloja és őre az az egyesület, melyet Debreczen város gazdái teremtetek meg, mi sem természetesebb, hogy a debreczeni gazdasági egyesület hivatásának ezen tudatában — a jövőben jogosan részt kíván venni Debreczen város gazdasági ügyeinek tárgyalásánál.

Ilyen ügyekben való részvétel mindenestre csak előnyös lehet a gazdasági egyesület tagjai számára, annyival is inkább, mert ezzel a gazdasági egyesület erkölcsi súlya nagyban emeltetné.

A választmány elhatározta tehát, hogy hogy mindazon körökbe, melyekben Debreczen város gazdasági kérdései tárgyaltatnak, az egyesület mint ilyen ezentúl iparkodni fog bejutni s ott a tanácskozásokban résztvenni.

E körök a debreczeni városi gazdasági bizottság, Hajdúvármegye közgazdasági bizottsága és a debreczeni kereskedelmi és iparkamara. Az első kétöbe ez idő szerint az egyesület mint ilyen még nem vehet részt, amennyibe az azokban való részvétel a törvény és szabály rendeletek alapján van rendezve; de a debreczeni kereskedelmi és iparkamarával érintkezésbe fog lépni s van remény, hogy annak tanácskozásain a gazdasági kérdéseket illetőleg részt vehet.

Ezenkívül azonban élénk figyelemmel fogja kísérni a város mezőgazdasági ügyeit s amennyiben ezt teheti, minden erejével oda fog törekedni, hogy a gazdák érdekei megrovassanak.

Egyelőre ezek lennének azon erkölcsi haszon, mit a gazd. egyesület tagjai számára megszerezni óhajt s megszerezni fog.

De az erkölcsi haszon mellett az anyagi haszonnál sem fog megelégedezni, melynek módjait általában a következőkben állapította meg a választmány:

1. Az olcsó kölcsön közvetítése, melyet az egyesület valamely bankkal érintkezésbe lépve létesít meg.

2. Gazdasági hitelszövetkezet alakítása.

3. Mezőgazdasági gépek és eszközök, termények, vetőmagvak s áruk olcsó közvetítése, melyeket a tagok jelentékeny ár- engedményekkel szerezhetnek be az egyesület útján.

4. Mezőgazdasági termények s állatok értékesítése az egyesület útján.

5. Gyapjúvásár rendezése.

Ezen intézmény életbeléptetésével az egyesületi tagok mindenesetre oly nagy anyagi előnyökben részesülhetnek, hogy nemcsak a csekély tagdíj, de annak sokszorosan is megtérül minden tagnak ki ez intézmények egyikét vagy másikat igénybe veszi.

A választmány úgy az erkölcsi, mint az anyagi hasznot hozó intézkedéseket alapos tanulmány tárgyává teszi s azokat a mennyiben lehetséges, már a jövő 1899. év jan. 1-én életbe is fogja léptetni.

Bizonyos, hogy ezzel az egyesület nemcsak már meglévő tagjaiban erősíti meg a bizalmat az egyesület iránt, hanem a város nagy gazdaközönségének még többi részét is rövid időn tagjai közé véli számíthatni.

Egyelőre csak ennyit hozunk a gazda közönség tudomására abból, amit a debr. gazd. egyesület tagjai érdekeinek előmozdítására maga elé tűzött.

Megmozgatunk mindent, hogy javítsunk gazdáink helyzetén. Részünkről nem hiányzik sem a lelkesedés, sem a munkakedv s ha gazdáink leveik azt a közönyt, melyet eddig saját érdekeikkel szemben viseltek, biztos a hitünk, hogy az 1899. jan. 1-én életbeléptetendő ezen új működési terünk meghozza a maga gyümölcsseit.

Ifj. Sporzon Fál
g. egyll. titkár.

Szobrot a királynénak.

(Felhívás hazai tanítóságunkhoz.)

Szólok most édes hazánk minden tanító-jához és tanítónőjéhez, azután minden magyar nőhöz és végre minden serdülő magyar leányhoz.

Százezrekbe kerülő szobrot emel az undokul meggyilkolt magyar királyné emlékének Magyarország fővárosa, Budapest.

Gazdag és szegény, ezekkel és kicsiny számu fillérekkel járul ehhez, ép úgy gyermek és agg, férfi és nő.

És e hozzájárulás mind-mind egybeolvad egy csodaszép, finom márványszoborba, mely századokon át hirdetni fogja, hogy egyszer volt egy magyar királyné, a ki szerette ezt az elárvult magyar nemzetet, vigasztalta kétségbeesésében, reményt adott neki, hogy a

sötét, bubánatos jelenből virágzó jövőbe virrad: hogy nagy lesz a nagy nemzetek közt,

Az érzelem és értelem egyesülése hozta létre, hogy hazánk fővárosában alig egy hónap alatt fél millió gyűlt össze drága királynénk szobrára.

Ez szép, ez fenséges! Amde a vidék is épp úgy, vagy talán még jobban érzi, tudja, mi volt neki és nemzetének e nő, a gyász a leveretés és az iszonyu lealáztatás napjaiban,

A vidék is követeli fájdalmában azt az enyhülést, vigaszt adó tudatot, hogy bálványozott királynőjének életnagyságú szobrát láthassa mindig, örökké: nem halt meg, néz-zétek, hisz itt van s itt a mienk, nem vehet el tőlünk senki.

Szobrot hát a királynénak, nemcsak a fő, nemcsak a nagyobb városokban, hanem mindenütt, minden városban, minden faluban, minden háznál.

Mi, kiknek nem telik márványra, bronzra, állítsunk szobrot a királynénak «élőszobrot»! Mi tanítók, kik hivatva vagyunk növénydeink szívében a hála, kegyelet, hazaszere-tet s nemzeti érzület csiráit ápoli, jó példával járjunk elől,

A királyné szerette a virágokat és különösen királynétársát: a rózsát. Görögországi, nyári lakásának homlokzatán Heine verse diszlik:

Venn du eine Rose siehst,
Säg' ich lass sie grüssen!

És benn az udvaron ötvenezer faj rózsá diszlett!

Ültessünk mi tanítók és ültetessünk növénydeinkkel rózsafát Erzsébet magyar királyné emlékére, ez legyen mindnyajunk előtt az ő szobra, az ő «élő szobra».

Szebbet ennél a szobornál nem farag a világ összes szobrásza sem!

És a rózsá már magában véve is a szeretet jelképe. Vajjon ezt az anyagi ezt a szerető szívű királynét jelképezheti-e bármi igazabban, mint a rózsá?

Meggyőződésem, hogy ezt a szobrot mindnyájan kegyelettel, szeretettel fogjuk ápolni!

Kalocsa Róza.

Színház.

A jövő heti műsor.

A jövő heti műsor következőképp állapított meg.

Vasárnap, nov. 13-án délután K e t h u s z á r e g y b a k a; este rendes helyárrakkal, bérletszűnetben: A s z t r á j k, népszínműj

Hétfőn, nov. 14-én bérlet 37. szám „A.” É j j e l a z e r d ő n. népszínmű.

Kedden, nov. 15-én bérlet 38. szám „B.” A z e g é r v i g j á t é k.

Szerdán, nov. 16-án bérlet 39. szám „C.” B a g d a d i h e r c z e g n ő s z í n m ű.

(Csütörtökön nov. 17-én bérlet 40. szám „A.” A z a r a n y e m b e r d r á m a.

Pénteken, nov. 18. bérlet 41. szám „B.” M á r t h a. opera.

Szombaton, nov. 19. bérlet 4. szám „C.” M á r t h a.

Vasárnap, nov. 20-án délután 1000 év, este rendes helyárrakkal, bérletszűnetben F e k e t e r i g ő népszínmű, irta: G é c z y István.

A „Bohém élet» került csütörtökön este ismételtelen szívre. A lapok kedvezőtlen kriti-

kája erősen megérezte, mert a bérlők helyein kívül talán harmincz főt is néző sem volt a földszinten. Akik megjelentek örömmel tapasztalták, hogy 24 óra mily változást képes előidézni a debreczeni színtársulatnál. Szerdán az első előadás szerep nem tudás késés, kapkodás, ami a poétikus szépségő darabot is agyonütötte; csütörtökön szabatos, összevágó előadás, melyben a darabnak mondhatni összes bája és finomsága érvényesülhet.

A két első felvonás kellemessége, a két utolsó megrázó tragikum egyaránt hűen voltolmácsolva s a harmadik ürességét és unalmaságát bizonyára mindenki elfelejti a végső jelenet remek volta miatt, mely alig hagyott szemet szárazon.

Az előadókat is mintha kicserélték volna s vállvetett igyekezettel akarták volna a szerdai csorbát kiköszölni. Most is Halmi Musetteja volt a legkitünőbb, de Szathmáry és Szabó Irma is őszinte elismerést érdemeltek; Tanay is a régi gondolat és sikerrel játszotta meg Rodolphe szerepét; Fáty Flóra, Komjáthy, Szentes, Rubos Bartha és a többiek összhangzatos ensembledt nyújtottak; Sziklay pedig Baptiste szerepében igazolta, hogy ha olykor tuzasba is esik, mégis csak kitűnő komikus ő, aki cly mérséklettel is tud játszani, mint csütörtökön este.

Hanem az első előadás megrovására méltó balsikere talán meggyőződéssel erielte társulatunk vezetőségében azt a felfogást, hogy az első előadásokra teljes gondval készüljön elő s a premiére közönségét ne nézze gyakorló iskolának.

—a,—a.

A kék asszony. Varney bájos operettje iránt, mely tegnap este került színpadra, a bérlő közönségen kívül vajmi kevesen érdeklődtek. Az előadás, mely egy kicsit élénkebb is lehetett volna elég jó volt.

F. Kállay Lujza (Ieland bárónő) küzdött ugyan egy kis indiszpozícióval, de azért csinosan énekelt. Ugy vesszük észre, hogy a gyakori énekles semmiképen sincs hasznára s csak az ő érdekében ajánljuk, hogy nem ártana egy kis pihenés,

R. Serföz Zseni (Teréz) énekszámaival ugyan kifogástalanul adta elő, de bizonyos kedvetlenség uralkodott rajta, melye semmiképen sem sikerült leküzdenie. Ennek tulajdonítjuk, hogy játéka oly kezdetleges volt, mintha tegnap lépett volna először a világot jelentő deszkákra.

Sziklay a baró szerepében megmutatta, hogy ha nem esik tuzasba, ugy kitűnő alakítást tud nyújtani. Azt a zajos tapsot mely csaknem minden jelenete után kitört, megerdemelte. M e z e y elfogadható Pierre volt.

Főlemlítésre méltók még Székely, Lóc sarekné és Szabó Irma, kik kisebb szerepekben elég jók voltak.

f. m.

Táviratok.

A Dreyfus-ügy.

Paris, nov. 11. A Journal felhívja a figyelmet Cavaignac volt hadügyminiszter vallomásának terjedelmes voltára és azt mondja, hogy Henry hamisítása volt az ami a semmitőszéket ezen a kihallgatáson hosszasan foglalkoztatta, Zurlinden és Chanoine volt hadügyminisztereket újra megidézik.

A Journal lihetségesnek tartja, hogy a Picquart ellen indított vizsgálatot még korántsem fejezik be, hanem alavetik a semmitőszék határozatának. A petitbleuról azt mondja a Journal, hogy a petitbleu irásának szakértői megvizsgálását mellőzni lehetett volna, mert az teljesen elűt Picquart irásától.

A német császár utazása.

Paris, nov. 11. (A „Debr.” ered. táv.) A Havas-ügynökségnek jelentik Madridból: A regens-királyné egy udvari tisztviselőt fog Karthagenába küldeni sajátkezűleg irt levéllel, amelyben a német császári párt meghívja Madridba.

Balbek, nov. 11. A német császári párt ma reggel, nagyon hideg éjszaka után, még ma egyszer meguézta a romokat, azután leleplezték a szultán parancsára állított emlékkövet. Este 6 órakor a császári pár Beirutba érkezik, ott a „Hohenzollern”-re száll és holnap reggel 6 órakor elutazik.

A spanyol-amerikai béketárgyalások.

Madrid, nov. 11. (A „Debr.” ered. táv.) Az „Imparcial” szerint a kormány szigoruan utasítani fogja a békebizottság spanyol tagjait, hogy a Filippi-szigetek átengedése tárgyában ne bocsátkozzanak tárgyalásba. Egyidejűleg ki fogja jelenteni a kormány, hogy a törvényhozásnak nincs felhatalmazása a szigetek átengedésének tárgyalására.

Tífusz járvány.

Bécs, nov. 11. (A „Debr.” ered. táv.) A „Pol. Gorr.” jelenti: A Sebenicóban levő „Schwarzenberg” tanuló-iskolahajón kedvezően folyt le a tífusz járvány. Okt. 17. óta nem fordult elő újabb megbetegedés. Az előfordult esetek mind könnyebb természetűek voltak. A 10 beteg közül, akik még orvosi kezelés alatt vannak, hatan lábadozó felben vannak. A többiek, noha lázuk van, tul vannak minden veszélyen.

A császár jubileum.

Bécs, nov. 11. (A „Debr.” ered. táv.) A földmivelésügyi miniszterium az összes tartományi politikai hatóságokhoz rendeletet intézett, a melyben ő felsége uralkodói jubileuma alkalmából elrendeli, hogy december 3-át a földmivelésügyi miniszterium hatáskörébe tartozó valamennyi mezőgazdasági és erdészeti tanintézetben ünnepeljék meg. E célból egyöntetűség kedvéért és az országos gyász miatt hasonló ünnepségek rendezését ajánlja, a minöket a közoktatásügyi miniszter ajánlott október 31-iki rendeletében.

ÁLOM ÉS VALÓSÁG.

Irtá: dr. Király Péter.

Hármat vert a toronyóra
Szól a kakas virradóra,
Bútól — gondtól kimerülten,
Mely álomra szenderültem.

Körülöttem nemsokára
Halottaknak tűnt fel árnya
Sötétkomor siri árnyak,
Szelemei Ósapánknak.

Közülök egy hozzám lépett,
Megtörte a csendességet —
Szégyenpirtól égett arca,
Reszketett a dübtől ajka . . .

. . . »Kié lett ez az ország itt
Kárpátoktól — Adriáig,
Hová tűnt el Szittya népe
Dicső árpád nemzedéke . . . ?«

Én remegve szóltam néki:
»Ez a nemzet itt — a régi . . .
Ezer évig érte termett
Ez a föld — a véren szerzett !«

. . . E szavakra siri csend lett,
A kísértet siri kezdett
Ugy zokogott mint a gyermek
Kit mostoha anyja ver meg.

Majd hogy újra magához tért
Bösz szavakkal eképe beszélt:
. . . »Hát mióta ilyen gyáva
Dicső Árpád unokája ? !«

»Melylyel egykor küzdött vörzött,
Kihalt benne az önértet,
Arczul ütök, rugják tépik,
Gyáva teste csak úgy vérzik ! ?

Ha tovább tűr e — gyáva nép:
Tűzként omoljon rá az ég
Kárpátoktól — Adriáig . . .
Ne gunyolja Ósapait . . . !

Bösz ajkán hogy e szó hangzott,
Megnyitlak a sötét hantok
S a buskomor éji Árnyak,
Sirjaikba vissza-szálltak !

H I R E K.

* **Istenizszoletok** nov. 13. Nagyt. K. Tóth Kálmán Kist. Szilágyi Imre Ujt Mitrovics Gyula Ispotálytemplomban Csutoros Albert, Szegényháza B é l t e k y Lajos — Szilágyi Imre nyir-bogati megválasztott lelkész helnap tartja bucsubeszedét. — 4 évig volt s. lelkész s ez alatt a hívek szeretetét a legnagyobb mértékben megnyerte. Utódja F e h é r Gyula leend, kit közönségünk nagy része mint kiváló szavaltót már régóta ismer.

* **Tiltakozás a városháza építése ellen.** D. F e j é r Ferencz, a függ. párt kiváló tagja felebbezett a tanácsnak a városháza lebontása és ujra építése ügyében hozott igenlő határozata ellen. A városháza lebontása ellen még Dobiecky Sándor m. á. v. üzletvezető és 32 törvényh. bizottsági tag szintén petíciót nyújtott be. Mindezek dacára a lebontási munkálatokat már megkezdték. — A c z é l Géza főmérnök rendeletére, Jogosulatlan, sőt erőszakos dolognak deklarálják a főmérnök urnak ezen eljárását, melynek célja nem lehetett egyéb, minthogy a megtartandó közgyűlésen ezen ügy tárgyalanná váljék. Dr. F e j é r Ferencz felebbezésével hétfőn délután fog foglalkozni a jog- és pénzügyi bizottság.

* **A színészeti kiállításra** ujabban a következő tárgyak érkeztek: bessenyei Széll Farkas kir. táblai elnöktől 24 drb. színdarab egy könyv, 3 kötet »Kassai szemléző« és egy »Kundt Johanna féle hirlapok és újságok gyűjteménye« könyv. Marossy Endre urtól! Foltényiné Szabó Amália arcképe arany keretben. Komjáthy Jánostól Nemzeti színházi zsebkönyvek 1869., 1882. és 1876-ról. Davidházy Kálmán: Egy Lendvay kép arany rámban. Dr. Popper Alajos: Blaháné mint »Gerolsteini nagyhercegnő« nagy rámban. Blaháné kabinet kép 3 drb. kis arckép Vizvári és Blaháné. Özv. Dobray Józsefné urnó: Színlap 1843. április 27-én »Nasz és sirceredeti színjáték 3 szakaszban, színlap 1847. február 25-én Fancsi Lajos jutalmára »A Notre Dame harangozója« regényes dráma 6 képezetben, a Foltényi pár arcképe arany keretben. Özv. Szabó Sándorné urnó. Martzelné, Pauli Richárd, Kőmives és Dózsa József névjegyalaku fényképei. Szepessy Aatalné urnó Blaha Louise, Krecsányi Sarolta, Nyilvay Irma és Száki József kabinet képei, Halmainé és Ujházi Edő makart képei s egy selyem színlap 1861 márczius 18-án Hókene utolsó föllepteül előadott »Chamounix Lindé« dalmü. Fekety Ferencz nyugalmazott operaházi tagtól: 6 drb. színlap J) 1867 augusztus 31. a nagyváradi színikörben a debreczeni színügyegyleti bizottmány pártfogása alatt működő dalszintarsulat által előadott »Faust« nagy opera. 2.) »Fra Diavolo« vagy a teracínai fogadó« daljáték. 3.) Dinorah vagy a ploermeli Bucus« vig opera. 4.) »Az alarczobál« nagy opera. 5.) »Büvös vadász« tüneményes opera. 6.) »Lammermori Lucie« opera és egy a debreczeni színház megnyitásakor készült kis érem a színház képével. Onofri Józseftől Pausz Géza színezett kabinet képe, Vadnai Vilma, Krecsányiné és Hunyadi József makart képei. Mándoki Béla névjegyalaku képe

Löfkovics Arthurtól egy nagyobb ezüst serleg fedővel Mandoki Bélának 1874. jan. 24. jutalmjátéka emlékéül a kassai halás közönség felirással, egy kisebb ezüst serleg fedővel Mandoki Bélának a művészet pártoló közönség Debreczen 1879. jan. 21. felirással 3 db. ezüstpohár szintén Mandoki Bélának felirással, Dr. Löfkovics Mártonról Kiss Sándor a debr. volt intendáns mellszobrára.

* **Bohém estély.** Adatik tudtára mindenkinek, de különösen azoknak, a kiket illet, hogy a második bohém estély hétfőn, f. hó 14-én este színházi előadás után az Angol királynő egyik külön helyiségében tartatik meg. Ismételjük, hogy az estélyen csak azok vehetnek részt, kik még a mult alkalommal hivattak meg külön, e czélra szolgáló meghívókkal.

* **A jogi és pénzügyi bizottság ülése.** A jogi és pénzügyi bizottság hétfőn délután 3 órakor V e c s e y Imre tanácsos elnöklété alatt ülést tart. Az ülés tárgyai lesznek: 1. Szabályrendeleti javaslat a dögtér kezelés és gypmesterségre vonatkozólag. 2. dr. Fejér Ferencz fellebbezése a városház építési ügyében. 3. Utcák új elnevezése és hazszámozása tárgyában kelt javaslat.

* **Halálozás.** Mély részvétellel értesülünk, hogy K. T ó t h Kálmán sz. Budaházi Vilma 53 éves korában hosszas szenvedés után ma d. e. elhunyt. K. Tóth Mihály r. kapitány és t. tanácsnok edesanyját siratja az elhunytban. A megboldogultnak gyászba borult családja iránt városszerle nagy a részvét.

* **Törvényeségi végtárgyalások.** A jövő héten a végtárgyalások a következő sorrendben fognak megtartatni: 1898. nov. 15-én Hétfőn Kosonszki Béni s társa ellen szánd. emberölés büntetvéért. Özv. Pásztor István ellen hamis tanuzásért, nov. 16-án szerdán Balogh István s társai ellen sikkasztás büntetvé, nov. 17-én csütörtökön Gyulai Lajos ellen lopás büntetvé Kepes Géza ellen párviadal vétsége Szabó István ellen sikkasztás vétsége Szoboszlai Lajos s társai ellen sikkasztás vétsége. Ugyanaznap itelethirdetések. Nov. 18-án pénteken Koncz Tamásné ellen rágalmozás vétsége Takáts János ellen sikkasztás vétsége Székely Sándor s társai ellen s. t. társ. büntetvé.

* **A 39. gy. ezred zenekara által ma este 8 órakor a Magyar Király k a v é h a z b a n tartandó hangverseny műsora:** 1. Nyitány »Stradella« operából. Flotowtól. 2. »Duna mondák« keringő Zierertől. 3. Concert ária Clarinet solóra Hunyadi László operából. Erkeltől. 4. Elvezet szerencse, dal kürtre Sprowackertől. 5. Körben, polka francais Schneidertől. 6. Nyitány. »Norma« operából Bellinitől. 7. Korcsolyázók, keringő Waldteufelétől. 8. Ábránd »Martha« operából. Stassnytól. 9. Falu kedvence, polka mazur Krauzetól. 10. Duna partu gyöngyök, egyveleg Kaisertől. 11. Szerelmi álom jellemdarab vonós négyesre. Czibulkától. 12. »Száraz kenyér« vigjátékból. 13. »Táncsport« négyes Drescherétől. 14. Washingtoni posta, amerikai induló Sausától.

* **A magyar ipar fejlődése.** Jól esik felemlitenünk azon hirt, hogy ujabbi időben a magyar ipar meglehetősen hódít a külföldi ipar felett, különösen a gazdasági gépek terén észlelhetjük ezen öröndetes jelenséget. Ugyanis — mint levelezőnk bennünket onnan tudósít — a napokban a marostorda vármegyei gazd. egyesület a földművelési m. kir. miniszter protektoratusa alatt Marosvásárhelyen rendezett általános gazdasági kiállításon a Weiser J. C. nagykanizsai gépgyáros Zala-Drill sorvető gépjét és egyéb talajmívelő eszközzeit méltatta a jury a többi gépek felett az e l s ő d i j a k a l. A mint értesülve vagyunk ezen kitüntetésnek a debreczeni gazdák is öröndenek, a mennyiben a Zala-Drill vetőgépek városunkban meglehetősen elvannak terjedve.

* **Városi képviselők választása.** A jövő héten kortesvilág színhelye lesz Debreczen három kerülete. Hatvan-utczán és Varga-utczán egy-egy, Piacz-utczán pedig

három városi bizottsági tagot választanak. A polgármester által kiadott tájékoztató szerint: Választandó lesz: 1. Az I-ső — Hatvan-utczai — választó kerület által 1 bizottsági tag 4 évre. Választási elnök: Szabó Antal. Választási hely: az állami főreáliskola tornaterme. Bejárat: Reáliskola-utczai I-ső szám alatt. 2. Az V-ik — Varga-utczai — választó kerület által 1 bizottsági tag 1 évre. Választási elnök: Vaczy János. Választási hely: a vármegyeháza nagyterme. A VI-ik — Piacz-utczai — választó kerület által 1 bizottsági tag 4 évre, 2 bizottsági tag pedig 1—1 évre. Választási elnök: Dr. Kemény Mór. Választási hely: a városháza nagyterme. A betöltött szavazat-lapok a választás napján reggeli 9 órától kezdve délután 4 óráig a választási helyiségben adandó át.

* **Luccheni a bíróság előtt.** Tegnapelőtt két hónapja, hogy a geni borzasztó eset gyászba ejtette a nemzetet. Szeptember 10-ike az utálatás bűn napja volt, november 10-ik napján a megtört igazságszolgáltatásnak kellene kimérni a megérdemelt büntetést, mely nem lehetne kisebb az akasztófaánál. Fajdalom, hogy a svájci törvények kíméletesebb a gonosztevők iránt s reánk nézve a legfajdalmasabb, hogy az a kímélet drága királynénk elvetemedett gyilkosát, az emberi természetből kivetkötött szörnyeteg Lucchenit is éri. Mint kérkedik ez a vadállat ma is undok tetteivel, mint veszi próbára mindenkinek türelmét visszatartó fellépésével. Ugyanabban a ruhában állott bírái előtt, amelyet gaztettenek elkövetése alkalmával viselt. Maga kérte ezt így, mert ezzel is megbotránkoztatni akarta a világot. Hősnek tünteti fel magát s viselkedése tetézi oszmányosát. Kihívó szemtelenséggel erősítette, hogy nem bánta meg tetteit, sőt még egyszer megcselekedné azt az irtózatot gyilkosságát. Az ember visszariad ilyen gonoszság hallatára is. A bírák, esküdtek egyhangúan vétkesnek mondták Lucchenit — mást nem is lehetett róuk feltételezni — s a törvényesek elítélte őt a legsúlyabb büntetésre, melyet a svájci törvény megenged és mely Luccheni számára nagyon is enyhe: életfogytiglani fegyházra. A földi igazságszolgáltatást megköti a aaragrafusok béklyója; a mennyi igazságszolgáltatás azonban, a melyben hiszünk és bizunk, számolni fog még istentelen bűnével.

* **Uj fátalep Debreczenben.** Klein Jakab poroszói gőzfűrészt tulajdonos Debreczen városát egy igen terjedelmes és csinos fátaleppel gazdagította. Ugyanis a Miklós-utczai végén, a hol eddig egy elhanyagolt szemetes hely jelölte elmaradásunkat, létesített oly terjedelmű fátalepet, melyent az egész országban alig találhatunk. Lemenve a Miklós-utczán már messziről szemünkbe ölik az eddig szemetsértő helyen egy előkelő, kerítéssel körülvárt telep, melynek területén vannak izlésesen felépítve az iroda, tisztviselői és felügyelői személyzetek lakásai. Az egész terület a szemelőre olyan kellemes benyomást tesz, mint a minőre még a fővárosban sem akadunk őrési térségen egészen véve aca 4000 öllön fekszik eme városunkban legnagyobb faraktár és így bátran mondhatjuk, hogy ezen telep sok tekintetben hozzájárul kulturális és kereskedelmi szempontból is városunk fejlődéséhez. Klein Jakab ur, kinek igen ki erjedt gyártelepei vannak Abad-Szalákon, Karczagon és gőzfűrészdéj Boroszlón itteni faraktárának vezetésével Fischer Emanuel urat bizta meg, ki széleskörű ismeretségénél fogva rendkívüli mérvben emelte az üzlet terjedését. Annál szívesebben regisztráljuk ezen hirt, mivel szolgálatot véllük tenni a nagy közönséggel szemben, ha figyelmeztetjük arra, hogy Debreczenben is épen olyan olcsón és jól beszerkezhet mindennemű faanyagot, mintha az egyenesen magától a gyarostól hozatná. — Ajánljuk a telep megtekintését, a mely valószálgal látványosság számba megy.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az iparos ifjuság önk. egylete által a mult hó 2-án tartott szüreti ünnepélyen felülfizettek: Tóth Kálmán 3 frt, Halász Izidor, Szédák József, Vetésy Béla 2—2 frt, Hoffmann és Kronovitz cég 1

frt 50 kr, Kontsek Kornél 1 frt 30 kr, Blatner Gyula, Dávidházi Kálmán, Tiba János N. N. 1—1 frt, Kocsis Imre, Szabó János, Ungváry Mihály 60—60 kr, Csicsó János, Jármay Kiss Kómvics Béla, Kovács J., Nagy József, Varga László 30—30 kr, Gertva Péter 25 kr, Nanás L-né, Nagy Károly 20—20 kr, Méhes Béla, Molnár J. 15—15 kr, Sverta Gyula, N. N. 10 kr, együtt 29 frt 25 kr. — Szives adományaikert fogadják önk. egyletünk nevében halás köszönetünk nyilvánítását. Köszönetünket nyilvánítjuk az ünnepély sikerét és fényét pástorkodó szerepükkel megteremtő kisasszonyoknak, valamint a résztvevő nagy közönségnek a szives partfogásért. Debreczen, 1898. nov. 12. A vigalmi százaz bizottság.

* **Egy érdekes esemény a zene világból ment vége** a napokban Budapest fővárosunkban Ehrbar Frigyes csász. és kir. udvari és kamara-zongora-gyár, kinek zongorái most első helyen állanak, ugyanis magyarhon egyedüli képviselőjét átadta az előkelő magyar Heckenast Gusztáv zongora gyári raktárának. — Az 1866-ban alapított és mindenkor legszolidabb és legjobb hírnévnek örvendő Heckenast Gusztáv nagyszerű helyiségeiben, Budapest, IV. ker. Gizella tér 2. (a vaczi utczá sarkán) saját gyártmányok mellett vannak még egyedül képviselve Schiedmayer és fia stuttgarti udvari zongoragyár (a külföld legjobb zongorái) továbbá Schwisghofer, Hoffmann, Proksch, Schmid, Döri stb. stb és Thuringia Organ C. harmoniumgyár főraktára. Midőn örömmel konstataljuk, hogy a Heckenast Gusztáv czég immár az »Ehébar« zongorák egyedüli elárulója is, mindenkinek, ki a fővárost meglátogatja, ajánljuk a remek helyiségekben felállított zongorák, pianinók és harmoniumok megtekintését! A czég kívánatra megküldi árjegyzékét.

* **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, közhvénynél, csuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel használtatott bedörzsöléséknél az influenza ellen is és 40 kr., 80 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bovasáriás alkalmával mindig határozottan: mint Richter-féle Horgony-Pain-Expeller vagy Richter-féle Horgony-Liniment kerendő és a »Horgony« védjegyre kérünk figyelni.

* **Előleges jelentés.** Női divatáru és felöltő üzletemet végképpen felosztalom és a hatóságilag engedélyeztem végkiarulást folyó hó 16-ikán megkezdem ajánlom a n. e. közönség b. figyelmébe. Tisztelettel Rott L.

* **Fontos közlemény.** Néha még a legcsekélyebb étel élvezet is megtermi a gyomorbetegségeket, mely baj már eleinte felbűffögés, hányás stb. által mutatkozik. Mindezen mutatózó betegségeket ellen legjobb sikerrel használhatni a dr. R ó z s a életbalsamát Fragner B. gyógyszerárban Prágában. Kapható majdnem minden gyógyszerárban.

* **Uj találmány.** Legjobb a Fay féle rögtön finomító és szépítő arczkréme. Nem zsíros Ártalmatlan! Higanyt nem tartalmaz. Debreczenben kapható Dr. Róthschnek V. Emil és Tamásy-féle gyógyszerárban, valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszón.

IRODALOM.

Tisztelettel kérjük czimedet, (A Debreczeni Ellenőr, Debreczeni Hirlap, a debreczeni Reggeli Ujság és a Debr. Ujság) mint lapúrsainkat, sziveskedjék az alábbi sorokat b. lapjában közölni.

A Debreczen Főszerkesztője.
* **A magyar nemzet pusztulása** (oláhosítás miatt.) Összehasonlíthatatlanul különbözik ennek a műnek iránya, szelleme, — minden más munkától, melyet valah a na-

lunk az oláhosság kérdésében megírtak. E mű szerzője: dr. Király Peter megszólaltatja és beszélteti előttünk a jelenségek egész csoportját, melynek mindenike a közönséges nép életkörülményeiből van mintegy el-lesve... Szerző odavezeti olvasóját a szabad természetbe és ott mutatja be, hogy minő okok és működő erők eredményezik »Erdélyben a magyar faj pusztulását s az oláh nemzetiség rohamos terjeszkedését... De szerző nem elégszik meg a szomorú kép bemutatásával, hanem tettekre hívja fel nemzetét és a magyar kormányt — s reámutat az eszközökre és módokra melyekkel a szerencsétlen állapotot jóvá lehet tenni.

Az egész mű legjellemzőbb tulajdonát az a lángoló haza és fajszeretet képezi, mely a szerző lelkének egyik legszebb kincse.

A mű iránya oly természetes és egyszerű s annyira kerül mindenféle tudományos terjengést és száraz prózáitasságot, hogy ha egy iskolás gyermek veszi a kezébe a könyvet, az is megérti ezt az első mondatból az utol óig.

Melegen ajánljuk e kitűnő munkát minden igaz magyar hazafinak. Ára füvé 60 kr. diszkötésben 1 frt 50 kr. mely összegeknek postán leendő kiutalványozása esetén a megrendelő a könyvet portómentesen kapja. Megrendelhető e mű a szerzőnél, Dr. Király Péternél Debreczenben (Szent-Anna u. 5. sz.) Kapható még Ráth Mór könyvkereskedésében Budapesten, Laszlo Albert, ifj. Csáthy Ferencz és Telegyi K. Lajos könyvkereskedőknél Debreczenben és könyvkereskedőnél Sziágy-Somlyón.

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

Ezennel nyilatkozatom, hogy dacára hogy a hivatalos tervezet 11 § a értelmében a nyeremények csak 14 nappal a húzások befejezése után fizetendők. — **Az én főáradásban minden nyeremény azonnal készpénzben ki lesz fizetve.** — Az első oszt. húzása már f. é. november 17 és 18-án lesz.

Az I. oszt. eredeti sorsjegyek árai:

frt	1/1	1/2	1/4	1/8
	6	3	1.50	75

Eredeti sorsjegyeket készpénz vagy utánvét ellenében küld

Sternberg József

főelárusító

Budapest, VI. Teréz-körút 6. szám.

Ügynökök,

kik a népbiztosítással foglalkozni akarnak fix fizetéssel felvétetnek. Jelentkezhetni Hatvan-utca 42. sz. a. délben 12—1 óráig.

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket

helybeli bármely utczában fekvő rendes bér vagy lakházakra legjutányosabban és legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

Fodor Jenő

bankbizományi irodája, Hunyadi és Barna utca sarok (Kornis-ház).

Ugyanott földbirtokokra is legelőnyösebb kölcsönök eszközölhetnek.

Polgári táncziskola megnyitás.

Van szerencsém a t. polgári családok tudomására hozni, hogy

polgári táncziskolámat e héten megnyitottam

a „Korona” czimű tánczteremben.

Tanítási órák: hétfő, szerda és péntek este 7 órától 9 óráig,

Minden vasárnap gyakorló estélyt rendezek.

Beiratkozásokat elfogadok a táncziskola helyiségében 6 órától, vagy lakásomon bármely időben.

A polgári családok pártfogását kérve, maradok tisztelettel

Schaf János,

Lakás: ugyanott. táncztanító.

A Zala-Drill vetőgép diadala.

Örömmel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy Zala-Drill sorvetőgépünk a maros-torda vármegyei gazd. egyesület által a földművelési m. kir. miniszter támogatásával Maros-vásárhelyen rendezett általános gazdasági kiállításon az összes bemutatott vetőgépek közül az

első díjat

és talaj művelő és egyéb gazdasági gépeinkkel szintén

az első díjat

s mindegyik díjhoz

1—1 arany diszoklevelet nyert el.

Az erkölcsi diadalon kívül az anyagi siker sem maradt el, a mennyiben Marosvásárhelyt és vidékének nagy gazdaközönsége számcs megrendelésben részeltette gyárunkat.

Tisztelettel **Klein Jakab,**

a Weiser J. C. Nagy-kanizsai gépgyárának debreczeni üzletvezetője

Uri és női divat áruház IFJ. KOVÁCS S.

Kossuth-utca

1-ső tkpénztár épület, a következő cikkeket ajánl

mélyen leszállított áron

fehér ingek,

sima és redős alsónadrágok

harisnyák

téli kesztyűk,

Jäger ingek,

nyakkendők,

gallérok, kézellők,

esőernyők,

férfi, női és gyermek cipők,

valódi angol kalapok,

sapkák

fésűk, kefék, szappanok,

uti bőröndök

stb. itt fel nem sorolt cikkek

bámulatos olcsó árban

beszerezhetők

a fenti cégénél.

Férfi és női bőrkesztyűk minden színben 1 frt párja.

Egy elsőrangú szállítási üzlet nagy forgalommal, családi körülmények miatt, igen előnyös feltételek mellett, esetleg havi részletfizetésre is eladó.

Értekezhetni Müller Herman tulajdonossal Piacz-utca.

Haszonbérbeadási árverés.

Néhai Pfanschmidt Kálmán debreczeni volt lakostól, a debreczeni ev. ref. collegium által örökölt, a Szepes-pusztán fekvő 40 hold 528 ööl területű, eddig Öry Mihály által haszonbérbelet tanyaföld a collegiumi pénztári hivatalban f. évi november 22-ik napján d. e. II órakor megtartandó árverésen az 1899. évi december 31-től számított hat egymást követő évre haszonbérbe adatik. — Árverelni kívánók kötelesek az árverés kezdetén 350 frt bánatpénzt beszoigáltatni.

Dehreczen 1898. november 8.

Collegiumi ügyészi hivatal.

Hatóságilag engedélyezett

Végkiárúsítás.

Visszavonhatatlanul az üzlet teljes feloszlása miatt

a raktáron levő

női és uri divat szövetek, függönyök, szőnyegek, Paplanok, vásznak, kész fehérneműek, Velesek, Cretonok, asztalneműek, óriási választék kötényekben, nyakkendők, esőernyők, zsebkendők és mindenféle divat áruk

a beszerzési áron alul

adatnak el,

minden vásárlás csak félárba kerül, ezen rendkívüli kedvező alkalmat nem lehet eléggé ajánlani az érdeklődők figyelmébe.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán,

a Bika szállodával szemben.

500 Forintot

fizetnek annak, aki **Bartilla-fogvizének** használatát mellett, üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a Kigyóhoz címzett gyógyszerárában. Határozottan kérjük **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítások feljelentéséért jó díjazás adatik.

PRELOVSZKY ANDRÁS

férfi szabó üzlete, bel- és külföldi szövetek nagyválasztéku raktára
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

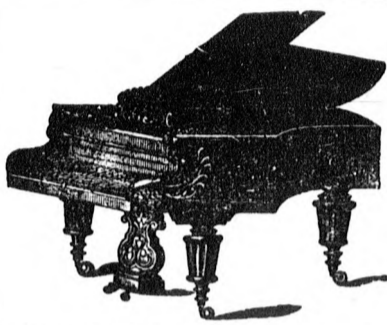
Elvállal a legújabb szabásu angol és francia-divat szerinti

polgári öltönyöket, magyar diszruhákat

és vasuti-egyenruhákat, papi reverendákat, palástokat és fővegeket stb.

a legjutányosabb árak mellett pontos időre eszközöl.

Gyászöllönyöket valamint vidéki megrendeléseket 24 óra alatt készítenek.

Alapított 1865-ben.

A legszolidabb gyártmányu és új átjászott

ZONGORÁK

PIANINÓK

és

HARMÓNIAUMOK

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTÁV

hírneves zongora-eladási intézetében.

Budapest, most: **IV. Gizella-tér 2. sz., (a Váci-utca sarkán.)**

Ehrbar, cs. és kir. udvari zongora-gyár, továbbá **Schiedmayer és fiai** stuttgarti udvari zongora-gyár és **Thuringia Organ Co.** harmoniumgyár **egyedüli képviselője** Magyarországon. **Árjegyzék ingyen.**

Aki mer, az nyer!

Aki mer, az nyer!

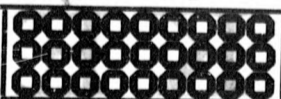
Fogyújtódéje a magy. kir. szab. osztálysorsjegyeknek

Sternberg József Budapest, VI., Teréz-körut 6.

Eredeti sorsjegyek az I. osztályhoz:

$\frac{1}{8}$ —.75 $\frac{1}{4}$ 1.50 $\frac{1}{2}$ 3.— $\frac{1}{1}$ 6.— frt

Főnyeremény az I. osztályban
60.000 korona.

I. osztályu huzás már
november hó 17-én és 18-án.

A VI. osztályban **legnagyobb** nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Rendeléseket azonnal kérek, miután az érdeklődés rengeteg és így a sorsjegykészlet nemsokára fogytán l sz.

Küld készpénz vagy utánvét mellett

STERNBERG JÓZSEF

fogyújtódéje

Buapest, VI., Teréz-körut 6. szám.

Az „ANGOL DIVAT“-hoz czimzett férfi-, fiu- és gyermekruha raktárban

Piacz-utca, 43. sz. SVETICS-ház,

Őszi és téli ruhák felette olcsó szabott árban

legujabb divat szerint bel- és külföldi szövetekből kaphatók

WELKOVITS ANTAL vezetése alatt.

Megnyílt a

Párisi Divat Áruház

Debreczen, a főposta mellett,

hol a legnagyobb
választékban
kaphatók
remek kivitelű

Szőrmearuk,
Női kalapok,
Blousok és gyermekruhákban
különlegességek.

szabott ár.

NŐI ÉS GYERMEK RUHÁK

Uj csemege és fűszeráru üzlet.

Nagy raktár mindenféle
fűszer és esemegekben.

Dessert cukrok
és különlegességek.

Francia és angol

Chocoládék és bonbonok.

Déli-gyümölcs,

bel és külföldi

CSEMEGE SAJT,

Rum, cognac, bor

valamint

Chinai és orosz theák raktára.

SARDINIÁK

és minden más halfélék.

BÉKÉS EMIL

DEBRECZEN, Piacz-utca 42. szám, Biedermann-palota.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a **Biedermann**
palotában

csemege, fűszer, cukorka és déli gyümölcs
áru üzletet nyitottam.

Egyedüli célom lesz, hogy szolid üzleti elvekkkel, pontos és jutányos
kiszolgálással mennél nagyobb vevőkört biztosítsak magamnak.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri
teljes tisztelettel **BÉKÉS EMIL.**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Az eperjesi ág. ev. kollegium theológiája.

— Iskolatörténeti tanulmány, —
Irta: a.—r.

Bécs-Ujhelyen és Bécsben a hóhér — 1671. Apr. 30 — végezte iszonyu munkáját. A »vakok akik vezették a vakokat verembe este« gunyirattal felírt sirba jutottak a fejedelmi férűak. A fejedelem bünbocsánát hirdetéssel elég eszélyes volt, a történetekre fatyolt — a megölkölköttekre szemfedőt borítani s a közlegületlenséget r é m e s halgatásba fojtani de mégis az eperjesi Kollegium tanárai által a hitvitákban sokszor legyőzött s azt vesztere bosszuliheggyel áhító jezsuita kassai S á m b á r vészjósátának valósnia kellett! . . . Mar ugyanazon év májusában Eperjesen volt S p a n k a u tábornok; kíséretében megjelent: B á r s o n y György, e legkiválóbb szövétü fanatikus, kinek »Veritas totumundo declarata« című iratából kirívó erkölcs, a jezsuita morál szublimációja, »I. Leopold nem köteles túrni a protestánsokat s megtartani az ezek jogait biztosító szerződéseket, törvényeket sat. sat!« És a protestánsoktól elveszik a Kollegium új épületét, most még állítólag csak katonai raktárnak; a tanítást onnan kiszorítják; s még szerencséseknek tarthatják magukat, hogy az elhagyott régi szűk iskola helyiségbe visszavonulhatnak s folytathatják munkálkodásukat, s folytattak is . . . de meddig?

Nem próbáljuk ecsetelni azt az üldözést, a melyet az országban a protestánsok általában szenvedtek. A gályarabság szegyenfoljtai rásütötte örökre és le örökhellenül az akkori pápistaság önmagára embertelen kegyetlensége és türelmetlenségével, amelyet nem menthetnek meg avval sem, hogy nem magyaroktól eredt, hogy élén K o l o n i c s o k bitorkodtak . . . meg hogy az Eperjesiek közül n e m h u z t a s e n k i a g á l y á t. Ez nagyon gyarló vigasz volt rajok nézve; mert a mint várható vala — a vészmadarak a foglalás nyomán jártak s már 1672. Juliusában a jezsuiták birtokába ment át az új Kollegium; azután elvették az összes templomokat 1673. marc. 10. éjjel: nyomban rá küítették a régi iskolából sőt Eperjes területéről is a tanárokat, tanulókat; s e rablásból származó bitorlás végrehajtásában a pápistákat S z e g e d y Lénárt Ferencz egri püspök, a velők-zóvetéségi osztrak elnyomást pedig V o l k e r a császári hadvezér képviselte. De átalakították a várost is, amidőn ennek tulajomó, mondhatni egész lakosságát képező evangélikusokból álló törvényes magisztrátust a hivataltól megfosztották s helyébe a zsákmanya tóduló aljnépéből, betolakodó pápistákat helyeztek, akikben sem erkölcsi sem vagyoni biztosíték nem volt. A magisztrátus e felváltása azonban az által lett az eperjesi evang. iskolágyre még végzetesebbé, hogy a városnak fényes patrörusát is, mely annak kezdő és eltető napságára volt, megszüntették s most ennek a lutheránus pögárság vagyonaiból, az ölkölkö ellenfél részere kellett öngyilkos módra szolgálatot tennie. A városi pátronátustól való megfosztatásból származó veszteség nem állott egyedül, mert egyéb ingó és ingatlan vagyonok is az egyháztól és iskolától konfiscáltak a jezsuiták részére, akik saját ezéljukra rendezték be és kezelték — ugyszólván — háborítlanul 1683-ig; mert babár Tököli felkelése elejen — 1679 — Eperjest elfoglalta s a protestánsokat mindenféle jogaikba visszaállította: e restitució ellenébe mindjárt megjelent K o b e c s, tábornok, aki Eperjest visszafoglalván ismét a pápistákat restitúálta: az ev. egyház és iskola vagyonaiba, a városi hivatalokba, patronatusba és az egész lutheránus egyházi és iskolai életet ismét kényszer-szünetre kárhoztatta.

A soproni — 1681, — országgyűlés határozatai sem orvosolták a magyar protestánsok sorsát, sőt a földesuri jognak a vallásügyre a lelkiismeret szabadsággal merev ellenkezésben levő kiterjesztéséből folyólag, Eperjesre nézve megrontották . . . itt, mint királyi városban az uralkodó tetsvénye alá he-

lyezvén a földesuri jogból folyó patronátust; amely hogy I. Leopoldtól gyakorolva mit jelentett a protestánsokra nézve — könnyen el képzelhető.

A Soproni határozatokkal elégedetlen T ö k ö l i ismét fellobogtatta a szabadág-harcz lüzét és sikeres küzdelmei folyamán újra elfoglalta Eperjest — 1682 Aug. 18. — Miként várható volt a lutheránusokat elnyomatásukból azonnal ki is emelte szabadvalósággyakorlatukba, egyházi és iskolai vagyonuk teljes birtokába visszahelyezte, sőt az utóbbit fényes adományozásával még növelte. Ezen helyzet kedvező viszonyai közt nyit meg a kollegium második dicső korszaka: a halából ugynevezett: »C o l l e g i u m T ö k ö l i a n u m.«

Fájdalom, e korszak is rövid életű volt. A Tököli főtámaszát képező török hatalom megtört Bécs alatt. — 1683. szept. 12 — visszavetett Buda — 1686 szept. 2 — a hol a döntő szerep az ő, török által való elfogatása miatt elkeseredett s átpartolt kurucainak — P e t n e h a z y — jutott. További küzdelmének sikere, reménytelenülön Eperjesre nézve is. Még ugyan a nagy gonddal megerősített és küzdő város visszaverte S c h u l t z cs. iabornok osromát — 1684. — és a kollegium az evaangelikusok birtokában maradt: de — 1685 ben már csakugyan császári kézre került, amely részről meg egyelőre csak részleges jogfosztást gyakoroltak az evang. egyház és iskola ellen, s a kollegium folytathatta is jötekonny életműködését; sőt akkor nyerte H i d v é g h y Mihály nagyszerű alapítványát. A trencsémegeyi S z e l e c z nevű falut, amde csak azért, hogy annál többet veszthesen. Mert már 1689 őszén megjött a »C o m i s s i o C s á k i a n a « s elfoglalta a templomokat, kollegiumot, minden birtokaival, alapítványaiival, amiket újra a jezsuiták kezébe adott, a tanárokat, tanulókat pedig ismét a világba űzte s befejeztetett a »Collegium T ö k ö l i y a n u m « fényes epokhája is.

Es most . . . most jön Eperjesnek a legszomorubb korszaka, amit csupa köny, sóhaj, jaj, köny, vér és merő atok jellemez, a C a r a f f a f é l v é r t ö r v é n y s z e k — Laniena Eperiensis. — C a r a f f a azon ürügy alatt, hogy Eperjes és vidéke Tököli hive volt, iróztató kiirtást rendezett minden ellen Eperjesen, ami magyar és protestáns.

Ó! . . . örömeit teritnök a hallgatás gyászlatyolatát, e borzasztó időre és történetekre . . . de a meggyilkolt legjobb magyar protestánsok és hazafiak ártatlanul, költött vádak alatt kiontott drága vére égbe kiált, több mint két század ntán is és ajkainkra kényszeríti a gyászos kérdést: miért hogy magyarok is szolgáltak eszközül a közművelődés, nemzeti érdek, ker. testvériséget és fajszeretetet kiguyuló rombolásában a fanatizmussal szövetezett politikai bitorságnak, a miök iszonyatot keltő hatása alatt nyögött egész Magyarország. Ez érzést viszhangoztatták meg r. katolikus, de honfi-fajdalomban szenvedő főurak is, akik immár sóhajtoztak a magyar jogért halált szenvedett eperjesi vértanuk után s »ujjaikkal kikaparták volna őket a szomorú általános szolgaságban« a szenteletlen földből, hova szétdarabolt hulláik hanyattak! Nem kisebb egyén kiáltott fel így kétségbeesett vergődés közt, mint E s z t e r h á z y János gróf: »hol vagytok protestánsok, hogy ellentmondjatok!«

A pozsonyi országgyűlés megszüntette ugyan az eperjesi vértörvényszéket és a királyi kegyelem kilátásba helyezte a meggyilkoltak utódainak elrabolt jószágaik visszaadását s az engedélyt kedveseik hullái összeszedhető darabjai eltemetésére, . . . s z e n t e l e t t e n f ő l d b e s k i t ö r h e t t e t t az egekre a hóhér Caraffa és m é l ö társai »Tábori Erzsök«, »Korpási gróf« (Szentiváni László) stb. stb. ellen az elfojtani kényszerített atok . . . a protestánsok és honfiak séreímei azonban orvosolatlanul — s az eperjesi evangélikusok templomok és iskola nélkül maradtak — 18 esztendő folyamán Folyt. köv.

Az egyenlőség problémája.

Irta: Kuthi Zsigmond.

A jog- és igazságérzet az embernek vele született erze, amely egyformán lakozik a busman kebleben ugy, mint a szabadsáért rajongó arabiai beduinban, vagy a civilizált republikánus svájcziban.

Lángtengerben állott már egész Európa és patakokban folyt a vér, százazrek elete esett áldozatul az egyenlőség és szabadság elvéért.

Olykor-olykor fanatizált rajongás fogta el az embereket és dalolva, éltetve az egyenlőséget, és szabadságot, mentek a vesztőhelyre. A »prolibertate« feliratu piros zászló alatt gyermekek és aggok, férfiak és nők, koldusok és herczegek harcoltak és ontották véréket.

Es annyi sok ember és vér áldozat aran vajjon kivívták-e a teljes, a tiszta, a hamisítatlan egyenlőség és szabadság eszméjét? Nem önámítás és fiktív-e az az egyenlőség és szabadság, a mit uton utfélen, hirdapokban és szó-zeken, törvénykönyvekben és emlékiratokban hirdetnek, tanítanak, hangoztatnak?

Hol, melyik nemzetnél lakozik a tiszta egyenlőség és szabadság?

Es ha már a közéletben a közérületben nem megy és nem ment át az egyenlőség és szabadság magasztos eszméje; talán gyökeret vert a corpus jurisban, az igazságszolgáltatásban, a jurisdikcióban? Erre a kérdésre is sajna, csak újabb kérdéssel felelhetünk: vajjon egyenlő elbírálás alá esik-e az arisztokrata; a magas polczon álló egyenlőség büne a közönséges csirkefogó bünévei? Nem bizony. Még pedig azon egyszerű oknál fogva, mivel a fin de siecleben, a demokratikus elvek mellett is vannak arisztokraták, mely előitélet a ő maga a bíró sem vonhatja ki magát.

Még a halál sem egyenliti ki az ellentéteket, még az enyészet sem teszi egyenlővé az embereket!

A gazdag koporsóját a felváros követi noha egy morzsát sem élveztek vagyonaiból, de ő gazdag és hatalmas volt!

Srját óriási piramis jelzi dicshymnusokkal, hisz gazdag és hatalmas volt. — Menj-tek Istenházába, az iskolákba, vendéglőbe baba, üzletbe vagy bármely gyulek zetbe, ahol a jogok és kötelességek egyformák, ahol a szegény annyit áldoz, annyit nyujt, mint a gazdag, a közönséges pögár, annyit mint az a gróf, báró, arisztokrata, dszentri, vagy magasrangu tiszt. és lássatok, mennyire disztigválnak ott is ember és ember közt.

Nincsen a társadalomban oly hely, oly pont, oly intézmény a tölcsetől a koporsóig és — mint lattuk — meg a siron túl sem, a hol különbséget ne tennénk rang és gazdság dolgában ember és ember közt.

Hiába bori otta lángra egész Európát a demokratia elve, hiába gázoltak térdig ebben a demokratiaért harczolók, hiába itak fel lángbetűkkel és vérrrel a »pro libertate et egalitate« jelszavakat a szabadsáért és egyenlőségért harczolók: az elv kimondatott törvénybe iktatott, de a törvény holt betű maradt. Az elvbe soha senki szellemet és lelket nem lehelt. Voltak egyes nagy szellemek akik harczoltak az előitélet ellen, de az is csak a szelmalmokkal való harc volt.

Deák Ferencz, a haza bölcse, domokrata maradt élelet végéig és Szechenyi István mint született gróf és mint a legnagyobb magyar is mégtudta mutatni, hogy ő demokrata a szó legnemesebb értelmében.

Es honnan van az, hogy egy félszázaddal az egyenlőség proklamálása után, sem verhetett gyökeret a tiszta demokratizmus? Honnan van az, hogy az a polyglott elemekből alkotott amerikai Unió, ahol csakis a demokratia lehet az alladalom fundamentuma hogy még ott is imponál holmi európai grófi és bárói czimerecske?

Vajjon franciaország, amely annyi sok vért áldozott a szabadsáért, nem tömjenez-e minden lépten-nyomon az arisztokrátiának?

Eme beteges állapotnak kuforrása a gyarló emberek hiúságában nyegleségében kislleküségében rejlik.

A mi demokratizmusunk negélyezett, majmolt demokrácia.

Nálunk a telkesgazda, a kis birtokos nemesi rangról, a nagy birtokos báróságról álmodik.

A kis iparost lenézi a nagy iparost, mert a gyáros, utóbbi pedig a magasrangú tisztviselő.

Az arisztokrátiát körülvevő válasz fal nem hullott le, csak repedések keletkeztek rajta.

De találkoznak mi arisztokratikus mániákban leledező demokratikusokkal is.

A debreczeni civis arisztokrata érzelmeket táplál a bevándorolttal szemben.

A piaci házigazda s mmibe sem veszi a csapó utcáit, az pedig lenézi a csicsogói telkest.

A bérkocsi tulajdonos dehog ismerné kollégául a talyigást, az árpoldai szegény pedig arisztokrata a házról házra koldulóval szemben.

És ez így megy arithmetikai haladványokban.

Mihelyt a sors valakit egy centiméterrel magasabbra emelt, az egy kilométerrel véli magát magasabbnak.

Ennek pedig csak az igazi és valódi demokratikus elvekre fektetett nemzeti nevelés veheti elejét.

Csak a tiszta nemzeti nevelés rombolhatja le eme válaszfalakat. De ehhez első sorban is szükséges, hogy a kik a nemzeti nevelés élén állanak, maguk ne tápláljanak arisztokratikus érzelmeket.

A téglás kertben szőlő földek eladó.

Értekezhetni Dr. Ozory Istvánnal
Hatvan-utca 3 szám.

Kanári énekesek,

első és legnagyobb beszerzési forrás. A legnemesebb énekeseket Európa minden helyére postán kaphatja. Árjegyzék ingyen. W. Gönneke, St. Andreasberg i. Harz.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főleges tehát **antal olaj** vagy **copalva balzamal** kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rongják és a bajt nem gyógyítják meg.

üveg Boiton injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza Budapest,

V., Nagyköröna-u 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháznál.

Postai megrendelések címe:

Zoltán gyógyszerháza Budapest.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerháznál.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Alólt főelárusító által több nagy nyereemény között

f. év márczius hó 22-én

60,000

kor.

f. év április hó 6-án a

600,000

kor.

jutalomdíj fizetett ki.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY A LEGSZERENCSESEBB ESETBEN

EGY MILLIÓ KORONA.

Első osztályu eredeti sorsjegyek árai :

egy egész 6.— frt

egy fél 3.— frt

egy negyed 1.50 frt

egy nyolczad 75 kr.

A sorsjegyeket utánvétellel küldöm, de az összeg postautatványon vagy ajánlott levélben is beküldhető. A hivatalos tervezetet minden megrendeléshez ingyen melléklém. A húzási jegyzéket minden további felszólítás nélkül a húzás megtörténte után azonnal beküldöm.

Sziveskedjek b. megrendelését megelőző hezzám, mint a sorsjegyek eladásával megfizetett felárúsihoz juttatni

Bihari Ede

BUDAPEST,

Granátos-utca 14.

1898. november 17. és 18

H u z s

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg **rendkívül meg van elégedve** az asbesttalpallal bélelt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-czipót, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án. **KRAHL**, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetéti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájsám, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvosiást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive
WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedveségtől és meghűléstől.

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdegenat sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipóját **dr. Hőgyes-féle**, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagsága 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., **gyermeknek fele.**

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobb bizonyítja, hogy a cs. és kir. kőés hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig **22500 pár** szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG BUDAPEST.

Serravallo-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos. **Dr. Braun** udv. ta. **Dr. Drasche** tanár, udv. tan. lovag. **Dr. Kraft-Ebing** tanár, **Monti** tanár, lovag dr. **Mosetig-Moorhof** tanár, **Dr. Neuser** tanár, **Dr. Schanta** tanár, **Dr. Weinlehner** tanár által sokszor használva és legjobban ajánva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus **Róma** 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus **Nápoly** 1894.

Arany érem:

Kiállítás: **Venécia** 1894., **Kiel** 1894., **Amsterdam** 1895., **Berlin** 1895., **Páris** 1895.

Több mint 700 orvosi elismeré

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, **kitűnő ize** miatt különö gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. $\frac{1}{2}$ liter üvegekben á frt 1.20, 1 literes üvegekben á frt 2.20. Kaph minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben,

gyógyárak nagybani zétküldése.

Alapított 1848.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

BAUER és TÁRSA czégnél
Képviselet és bizományi raktár

álta a legújantósbab árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcséplőgép készletek 24, egész 12 lóerőig, szalma-kaszálók, hordozók, tisztító-rostálók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagylók.

"COLUMBIA-DRILL" székességek, repavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrő-malmok, egytemes acélek, két- és háromvasú-ék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldünk.

MINDEN SORSJEGY MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZIK

6 HUZÁS 6 HUZÁS
SÁGIROK SORSJÁTEKA

FŐNYEREMÉNY 100.000 KORONA

5 á 20.000 KORONA STBST.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.
Sorsjegyeket ajánl:
Alföldi tak. pénztár. Debreczeni ipar és keresk. bank.
„Debreczen” kiadóhivatala.

A legjobb elismert háziaszer, a jó emésztés elősegítésére, a vértnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására (alaptól az egészséges fenntartására) úgy mint a gyomorbagok gyors és biztos eltávolítása p. u. étvágyhiány, savanyu felbűfés, felfúvás, hányás, teet és gyomor fájdalmak, gyomorgörcs, a gyomor túlerhelése étellekkel, bonyáltságos, vértelenség, aranyos betegségek, béluhur, a 40 év óta elismert

Biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gonyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménytel használható a női emésztésnél, a tej tejedésénél és az emésztésmegnehezülésnél szűldékor, kolé-vénynd, vérdegenatoknál, gonyos fakadékoknál, pokolvarnál, köröngyeknél, az ugynevezett körömféregnél, ekemnyedéseknél, felpufladásoknál, mirigydegenatoknál, szirdagenatoknál, érzékelen tagoknál stb. az 50 év óta elismert

Dr. Rosa-féle életbalzsám **PRÁGAI HÁZIKENŐCS**

Fragner B. gyógyszerertárából Prága 203-III.

Az egészséges fenntartására, az életnedvek s ennek folytatás a vértnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására egy biztos világalatörjed, elismert népházi szer.

1 üveg 50 kr., dupla üveg 1 frt, postán 20 krral több.

A felgyógyulás fájdalom nélküli történik a kenőcs hűvös hatása mellett.

1 doboz á 25 és 35 kr., postán 6 krral több.

Óvás! Mindenki kérje csak az eredeti készítményeket, a hogy az összes csomagolási részek a Dr. Rosa-féle balzsámnál, a mellette álló gőmbőllyű védjeggyel van ellátva, és pedig az összes csomagolási részek a prágai házi-kenőcsnek a mellette álló három szögletes védjegyet viselje.

Mindenki, a ki nekem egy hamisítást jelent, egy jutalmazást kap!

Elismerő iratok százal bérkinek betekintés végett rendelkezésre állanak.

Raktár **Török J., Egger A., Thelmayer** és **Seltz**, és **Kochmeister** utóda gyógyszerészknél Budapesten, és Debreczenben **Dr. Rotschnek V. Emil** és **Mihálovits István** gyógyszerészknél.

A készítő **Fragner B.** A fekete sas gyógyszerertára Prágában a Spornert-utca sarkán 203. sz.

Postaküldés azonnal.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, csúznál, tag-szagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendelotik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több ki-sebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., esász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény **JEGYZÉKE.**

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	1 jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	50000
1	" "	30000
1	" "	20000
2	" "	60000
1	" "	40000
1	" "	30000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
	" "	170
	" "	130
15650	" "	100
	" "	80
	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek hat húzásban sorsoltnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általános ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió **160.000** koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

Egy egész 1-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.-** frt
 „ fél „ „ „ „ **3.-** „
 „ negyed „ „ „ „ **150** „
 „ nyolczad „ „ „ „ **75** „

küldünk szét utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelvényeket mielőbb**, legkésőbb azonban

f. é. november hó 17-ig a húzás napjáig hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

BUDAPEST, V., Váci-körút 4/a.

Rendelőlevél levágandó **Török A. és Társa** uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt } ntánvételezni kérem } A nem tetsző törlendő. }
 postautalvánnyal küldöm. }

Pontos cím:

A nagy Krach!

New-York és Londonban az európai államokat sem hagyták érintetlenül és ebből kifolyólag egy nagy ezüstáru gyár indíttatva érezte magát, hogy összes készletét csakis a munkadíj csekély megtérítése ellenében elárusítja. Fel vagyok hatalmazva ezen megbízást eszközölni. Ennek folytán **6 frt 60 kr-ért** küldöm bárkinek a következő tárgyakat:

- 6 darab legfinomabb asztali kés valódi angol pengébből,
- 6 darab amerik. szab.-ezüst-villa egy dróbból állólag,
- 6 darab amerik. szab.-ezüst-évkandál,
- 12 darab amerik. szab.-ezüst-kávéskanál,
- 1 darab amerik. szab.-ezüst-levesmérő,
- 1 darab amerik. szab.-ezüst-tejmérő,
- 2 darab amerik. szab.-ezüst-tojástörő,
- 6 darab angol Victoria-aljtányér,
- 2 darab hatásos tábla-gyertya tartó,
- 1 darab teaszűrő,
- 1 darab legfinomabb cukorszűrő.

44 darab összesen 6 frt 60 kr.

A fenti 44 darab ezelőtt 40 frtba került, és most ezen tárgyak **6 frt 60 kr.** leszállított árban kaphatók. Az amerik. szab.-ezüst teljesen fehér érc, mely az ezüst színét 25 évig megtartja, s ezért jótállás vállalatik. Bizonyítékul annak, hogy ezen hirdetés

nem szédülés,

kötelezem magamat, mindenkinek, ki nek az áru nem tetszik, kifogás nélkül az összeget visszaadni, ép ezért ne mulassza el senki a kedvező alkalmat megragadni, hogy ezen **remek garnitúrát** megrendelje, mely még azon kívül igen alkalmas

pompás lakadalmi és alkalmi ajándék

is, úgy mint minden jobb háztartáshoz, kapható csakis

A. HIRSCHBERG'S

Hauptagentur der vereinigten amerik. Patent Silberwaaren-Fabriken

Wien, II., Rembrandtstrasse 198 — Telephon 7114. sz.

Szétküldés a vidékre utánvét, vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Tisztítópor hozzá 10 kr.

Valódi csak az itt látható védjeggyel (egészségi érc)

Kivonat az elismerő iratokból. Küldeményt megkaptam és avval igen meg vagyok elégedve, kérek még egy remek garnitúrát 6 frt 60 kr-ért

Kolozsvár, 5 exell. **Bánffy** báróné.

A küldeményt megkaptam és igen meg vagyok vele elégedve.

Gárd, 1895. szept. 1.

C. **Chotek-Gudenus** grófné.

A mintával nagyon meg vagyok elégedve és kérem az egész co leciót.

Sopron, **Marschall** báróné.

BRÜNNI

POSZTÓ

gyapjuszövet

maradékok is.

közvetlen, legolcsóbb beszerzési forrás izléses legujabb és kitünő gyártmányoknak!

Kérjen Ön

521 és 611 szövetek, Palmerston, Kammgarn Cheviot és legjobb loden szövetek stb-ből tartalmazó collectiót a cs. kir. szab. finom posztó és gyapjuszövet gyár raktárából

Moriz Schwarz

Zwittau (Brünn.)

Legesekélyebb méret is adatik. Nemtetsző visszavétezik. Minták bérmentve. Küldés utánvéttel.

Ezer elismerés.

Minták, melyre nem történik megrendelés visszavétezik.